PROVOCĂRI ȘI OPORTUNITĂȚI ÎN MANAGEMENTUL SERVICIULUI VAMAL

CHALLENGES AND OPPORTUNITIES IN CUSTOMS SERVICE MANAGEMENT

Elena BĂDĂRĂU,
dr.conf.univ.,
USM

Elena SADOVICI,
magistru în științe economice

SUMMARY

Today, the discussion regarding the trend of the Republic of Moldova towards the community space and the process that entails the procedure of association, pre-accession and, finally, integration of our country within the European Union, is becoming more and more current. Starting from this idea and its degree of research, the purpose of the article consists in deepening the concept of management in the sphere of customs activity and aims at the Moldovan customs system, aiming to analyze its way of organization, its structure, challenges and the economic ideology that it materializes.

Keywords*: Customs Service, management, Customs Code, customs clearance, customs system, customs regime, customs border, customs tax, etc.*

Introducere: Administrațiile serviciilor vamale din întreaga lume se concentrează din ce în ce mai mult pe furnizarea de servicii vamale calitative, iar importanța participării comunității economice externe în activitățile sale de asigurare a respectării cerințelor naționale pentru a spori eficiența și respectarea strictă a reglementărilor vamale este resimțită. Prin urmare, în ultimele decenii, multe dintre administrațiile vamale naționale au stabilit un obiectiv de a schimba clasic modelul unilateral de administrare, și de a crea un parteneriat reciproc avantajos cu comunitatea economica externa pentru a extinde capacitatea de informare și extinderea relațiilor și obiceiurilor de afaceri.

Dinamica reformelor demarate în sistemul public al Republicii Moldova a determinat și noi principii de management. Astfel, reorganizarea Serviciului Vamal a avut ca obiectiv dezvoltarea structurii instituționale capabile să asigure o administrare vamală eficientă la nivel strategic și operațional, crearea unui cadrul rațional de organizare a autorității vamale, cu un coraport între funcțiile de conducere și de execuție optim, precum și delimitarea clară a responsabilităților pentru fiecare subdiviziune de la nivel central și regional.

În cadrul reorganizării o atenție sporită i-a fost acordată evaluării necesităților de personal în punctele de trecere a frontierei în vederea asigurării fluidizării fluxului de

persoane și mijloace de transport. În acest context, reforma prevede reducerea funcțiilor de conducere în favoarea celor de execuție.

Reforma Serviciului Vamal a contribuit la accelerarea procesului de modernizare și dezvoltare a capacității administrative necesare implementării plenare a angajamentelor asumate prin Acordul de Asociere între Republica Moldova, pe de o parte, și Uniunea Europeană și Comunitatea Europeană a Energiei Atomice și statele membre ale acestora, pe de altă parte.

Structura aparatului central al Serviciului Vamal este constituită din 15 direcții:

- Secția Coordonare Instituțională;
- Secția Relații Publice;
- Secția Unitate de Gardă;
- Departamentul Antifraudă și Conformare;
- Direcția Control Juridic și Excutare silită;
- Direcția Management strategic și cooperare vamală;
- Direcția Finanțe și Evidență Contabilă;
- Direcția Management Personal;
- Direcția Dezvoltare și Securitate Informațională;
- Direcția Integritate și Supraveghere;
- Direcția Audit Intern;
- Direcția Suport managerial;
- Departamentul Venituri și Control Vamal;
- Birouri Vamale.

Structura modernizată asigură fortificarea/consolidarea mecanismelor de colaborare între aparatul central și birourile vamale, precum și eficientizarea sistemului de control intern. La capitolul decizional, totodată, a fost revizuit sistemul de delegare a competențelor și adoptare a deciziilor în vederea descentralizării unor servicii.

Începând cu 1 iulie 2021 aparatul central al Serviciului vamal, împreună cu cele trei birouri vamale, a fost reorganizat într-o entitate juridică unică – Serviciul Vamal. Prin urmare, prin prisma modificărilor se urmărește eficientizarea procesului de administrare vamală și creșterea eficienței sistemului vamal al Republicii Moldova.

Astfel, desfășurarea activității Serviciului Vamal prin intermediul unei singure persoane juridice constituie un sistem unitar de administrare vamală, asigurând:

- eficientizarea activității;
- tratarea univocă a plătitorilor vamali și a legislației vamale;
- majorarea flexibilității în procesul de management al resurselor umane;
- standardizarea serviciilor oferite plătitorilor vamali;
- aplicarea unui management operațional și strategic pe verticală.

Totodată, acești indicatori de performanță ar putea fi utilizați în procesul de luare a deciziilor și perfecționare continuă. Adițional persistă necesitatea de a dezvolta o abordare mai apropiată față de sectorul privat în ceea ce ține de managementul vamal, fapt ce necesită o generație de manageri cu noi capacități și experiență, capabili să înțeleagă și să aplice managementul strategic, prioritizarea, delegarea funcțiior, comunicarea, managementul schimbărilor și managementul proiectelor.

Studiul sistemelor de management al serviciilor vamale din diferite țări ale lumii

permite să se ajungă la concluzia cu privire la necesitatea reformării și perfecționării sistemului moldovenesc de administrare de stat a autorităților vamale, ținând cont de standardele internaționale, experiența în funcționarea administrațiilor vamale naționale.

Soluționarea eficientă a problemelor cu care se confruntă instituțiile guvernamentale, în special Serviciul Vamal al Republicii Moldova, la această etapă, este posibilă prin modernizarea procedurilor de control al mărfii, dar și în baza realizărilor moderne din teoria și practica de management.

În viitorul apropiat se propune perfecționarea sistemului de management în cadrul Aparatului Central al Serviciului Vamal prin promovarea următoarelor acțiuni și priorități:

- Elaborarea cadrului normativ secundar în vederea aplicării Noului Cod Vamal;
- Asigurarea modernizării infrastructurii vamale;
- Digitalizarea procedurilor vamale;
- Simplificarea procedurilor vamale prin digitizarea relațiilor G2B, G2G în domeniul vamal
- Asigurarea unui climat instituțional integru prin eliminarea cazurilor de fraudă și corupție din cadrul Serviciului Vamal;
- Construcția unui terminal vamal unic în vederea instituirii unei singure locații de perfectare a procedurilor vamale;
- Prevenirea, investigarea și combaterea schemelor ilegale și a corupției, precum și eliminarea intereselor personale și obscure care au tangență cu perimetrul transnistrean și care prejudiciază bugetul de stat și dezvoltarea economică durabilă a țării;
- Implementarea controlului comun la frontiera moldo-română și moldo-ucraineană, inclusiv pe segmentul transnistrean.

Actualmente, standardele stabilite de UE accentuează aplicabilitatea unor noi forme de activitate vamală. Printre acestea se numără: controlul vamal, liberalizarea graduală a comerțului cu mărfuri, bunuri și servicii, reducerea taxelor vamale, a barierelor tehnice și netarifare, abolirea restricțiilor cantitative și armonizarea legislației RM și a statelor aflate în procesul integrării europene la Acquisul UE [1,p.11].

Cadrul normativ în domeniul facilitării comerțului și administrării veniturilor vamale nu a fost ajustat pe deplin la prevederile angajamentelor asumate în Acordul de Asociere RM-UE și ale protocolului de amendare a Acordului de la Marrakech privind constituirea Organizației Mondiale a Comerțului, fiind tergiversată adoptarea documentației unice pentru operațiunile de import, export și tranzit, deși părțile au convenit că legislațiile lor în domeniul comercial și vamal vor fi aplicate în mod uniform și eficace [2].

Aceste situații reduc semnificativ gradul de conformitate al administrării vamale, având impact asupra nivelului de colectare a veniturilor în bugetul de stat și asupra exercitării conforme a rolului de administrator de venituri. Constatările Curții de Conturi determină necesitatea adoptării unor măsuri stringente privind remedierea deficiențelor și situațiilor problematice din domeniu auditat.

Concluzii: În final avem a conchide că sistemul vamal al Republicii Moldova necesită o analiză complexă și preluarea practicii internaționale pentru a scoate în evidență legitățile comune de dezvoltare și activitate, precum și specificul organizării activității

vamale în statele aflate în procesul integrării europene, exprimat prin cercetarea bazei normativ-juridice naționale și europene.

Pentru atingerea acestui scop, trebuie de menținut un dialog permanent cu UE, care urmează să evalueze procesul de armonizare. În acest sens, Republica Moldova urmează să retragă unele prevederi din legislația sa națională sau să abroge practicile naționale, care sunt incompatibile cu legislația UE sau cu legislația sa națională armonizată la legislația Uniunii în domeniile legate de comerț, reglementate în Titlul V al Acordului de Asociere. UE, la rândul său, va evalua nu doar armonizarea legislației naționale cu cea europeană de către Republica Moldova, dar și gradul de implementare și aplicarea adecvată și efectivă a acestei legislații [3, p.71].

Drept urmare putem menționa că managementul Serviciul Vamal continuă să promoveze cele mai eficiente instrumente de facilitare a comerțului internațional, care generează beneficii pentru mediul de afaceri din Republica Moldova și a investitorilor străini astfel contribuind la dezvoltarea economică a țării. Din acest considerent, instituția este într-un proces continuu de dezvoltare și promovează majoritatea practicilor bune aduse din afară pentru a asigura o bună dezvoltare a activităților economice, pentru realizarea obiectivelor și deciziilor economice, motivațiilor economice, îmbunătățind astfel imaginea managementului vamal.

BIBLIOGRAFIE

1. Lupașcu Zinaida, Unificarea și armonizarea normelor juridice în domeniul activității vamale în procesul integrării europene. În: Revista Națională de Drept nr. 8 din 2016, pg.11.
2. Acordul de Asociere între Republica Moldova, pe de o parte, și Uniunea Europeană și Comunitatea Europeană a Energiei Atomice și statele membre ale acestora, pe de altă parte. Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2014, nr.185-199, art.442.
3. Boțan I., Prevederile Acordului de Asociere între Republica Moldova și Uniunea Europeană, Ghid. Editura Arc, Chișinău, 2014, p.71.